

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VAIKO TEISIŲ APSAUGOS KONTROLIERIUS**

Socialinės apsaugos ir darbo ministerijai
A. Vivulskio g. 11
LT-03610 Vilnius

2010-12- Nr. 06-2-2312

**DĖL NACIONALINĖS SMURTO PRIEŠ VAIKUS PREVENCIJOS IR PAGALBOS
VAIKAMS 2011-2015 METŲ PROGRAMOS PROJEKTO**

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė, susipažinusi su Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymo „Dėl nacionalinės smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2011-2015 metų programos patvirtinimo“ projektu, teikia savo pastabas bei siūlymus.

1. Nacionalinėje smurto prieš vaikus prevencijos ir pagalbos vaikams 2011-2015 metų programoje (toliau – Programa) ir jos įgyvendinimo priemonių plane nepakankamai skiriama dėmesio įvairių smurto formų *mokykloje* prevencijai.

Pažymėtina, kad smurto ir patyčių prevencijos programos turi teigiamą poveikį mažinant smurto paplitimą mokinių tarpe, ugdo mokinių socialinius, bendravimo ir kitus gebėjimus, tačiau šalies mokymo įstaigose trūksta platesnio jų įgyvendinimo (pavyzdžiui, Olweus smurto prevencinėje programoje dalyvauja tik 93 mokyklos¹), todėl svarbu užtikrinti atitinkamus valstybės biudžeto asignavimus, kurie leistų užtikrinti smurto prevencijos programų diegimą ir jų plėtrą, o pradėjus jas įgyvendinti – jų vykdymo nuoseklumą ir tęstinumą. Manytina, kad Programos įgyvendinimo priemonių plano 3.4 punkte siūlomas plėtoti projektas „Saugūs ir sveiki mokykloje“ ir jam įgyvendinti numatytos lėšos yra nepakankamos efektyviai kovai su smurtu ir patyčiomis vaikų atžvilgiu mokyklose, todėl siūlytina papildyti Programos įgyvendinimo priemonių planą, numatant ilgalaikių, moksliskai pagrįstų smurto prevencijos programų įgyvendinimą mokyklose ir, atitinkamai, jų finansavimą.

Be to, siūlytina papildyti ir Programos įgyvendinimo priemonių plano 2 dalį „Tobulinti specialistų, dirbančių su vaikais, kvalifikaciją smurto prevencijos ir pagalbos klausimais“, numatant mokymus smurto ir patyčių prevencijos bei pagalbos organizavimo klausimais ne tik vaiko teisių apsaugos specialistams ir socialiniams darbuotojams, dirbantiems su socialinės rizikos šeimomis, bet ir mokyklų administracijoms, socialiniams pedagogams bei psichologams.

2. Programos įgyvendinimo priemonių plano 3 dalyje „Teikti paslaugas vaikams, nukentėjusiems nuo smurto ir jų šeimų nariams“, kurioje, sprendžiant iš pavadinimo, turėtų būti

¹ Specialiosios pedagogikos ir psichologijos centras, <http://www.sppc.lt/index.php?1592521148>

nurodytos intervencinės priemonės, 3.4 priemonė „Plėtoti projektą „Saugūs ir sveiki mokykloje“, yra prevencinė, todėl siūlytina ją perkelti į kitą Programos priemonių plano dalį.

4. Manytina, kad Programos įgyvendinimo priemonių plano 3.6 punkto priemonė „Užtikrinti kvalifikuotų psichologų dalyvavimą nepilnamečių apklausose“ yra pernelyg abstrakti, todėl siūlytina konkrečiau apibrėžti, kokiais veiksmais bus užtikrintas šios priemonės įgyvendinimas – keliant nepilnamečių apklausose dalyvaujančių psichologų kvalifikaciją ar pan.

5. Atsižvelgus į tai, kad Programos įgyvendinimo priemonių plano 3.1 priemonė „reorganizuoti, keisti statusą ar steigti socialinės reabilitacijos nuo smurto nukentėjusiems vaikams teikimo įstaigą“, planuojama įgyvendinti 2012 m., siūlytina Programos priemonių plano 5.1 priemonės „išanalizuoti ir įvertinti smurtą patyrusių vaikų bei jų šeimų padėtį bei paslaugų poreikį“ įgyvendinimą numatyti 2011 m.

13. Programos 10 punkte yra nurodyti tik kiekybiniai jos vertinimo kriterijai – kvalifikaciją tobulinusių specialistų skaičius, suteiktų kompleksinių paslaugų vaikams skaičius, vaikų, gavusių nemokamą pagalbą telefonu, skaičius ir kt. Vaiko teisių apsaugos kontrolierės nuomone, ne mažiau nei įgyvendintų priemonių skaičių yra svarbu įvertinti jų efektyvumą, t. y. ir kokybinį aspektą. Atsižvelgus į tai, manytina, jog, vertinant Programos uždavinių įgyvendinimą, turėtų būti analizuojamas ir nustatytų tikslų pasiekimo laipsnis, bendradarbiavimo su tarptautinėmis organizacijomis veiksmingumas, lėšų, skirtų Programos priemonėms įgyvendinti, panaudojimo efektyvumas ir kt.

Pagarbiai

Vaiko teisių apsaugos kontrolierė

Edita Žiobienė